

**Active
SLOVENIA**
www.activeslo.com

**Strokovni seminar za vodje obratovanja in
Sodne izvedence na žičniških napravah in smučiščih**

**STANDARD SIST EN 1709:2019 IN
PRAVILNIK O TEHNIČNIH PREGLEDIH**

Ljubljana, november 2021

**Pripravil in uredil:
Marko Grebenc, u.d.i.s.,**

PREGLED – VSEBINA (del A) :

1.	Pogled v bližnjo preteklost, namen današnjega predavanja	3
2.	Pravilnik o tehničnih pregledih	4
2.1.	Zgodovina pravilnika	4
2.2.	Izhodiščni Pravilnik	5
2.3.	2012 - prva sprememba Pravilnika - (UL 63/12)	6
2.4.	2013 - druga sprememba Pravilnika - (UL 59/13)	6
2.5.	2014 - tretja sprememba Pravilnika - (UL 72/14)	7
2.6.	2020 - četrta sprememba Pravilnika - (UL 116/20)	8
3.	Standard SIST EN 1709:2019	9
3.1.	Struktura standarda SIST EN 1709:2019	10
3.2.	Operativna poglavja standarda SIST EN 1709:2019	12
3.3.	Obsegi in roki posebnih pregledov – Priloga 3	15
4.	Diskusija	17

1. Pogled v bližnjo preteklost, namen današnjega predavanja

Tehnični pregledi žičniških naprav so na naših seminarjih na nek način »tema stalnica«. V zadnjih treh letih smo tematiko obravnavali na dveh seminarjih:

- Seminar 2020:
  - dr. Sergej Težak: Prezemni pregled, obratovanje, vzdrževanje, pregledi in kontrole obratovanja
  - Domen Pintar: Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o tehničnih pregledih žičniških naprav

- Seminar 2018:
  - Bojan Drame: Problematika tehničnih pregledov žičniških naprav

Iz prakse vemo, da pri pregledih (tako pri rednih tehničnih kot posebnih) prihaja velikokrat do nejasnosti, težav.

Vsaj tako sklepam iz številnih pogovorov kot tudi tega, da mimo tehničnih pregledov »ne gremo« na nobeni seji tehnične komisije.

Namen današnje teme naj bi bil predvsem izmenjava mnenj in izkušenj – tako standard kot pravilnik sta nam (oziroma nam morata biti) vsem znana.

2. Pravilnik o tehničnih pregledih

2.1. Zgodovina pravilnika

Izhodiščni dokument izhaja iz leta 2011, to je

Pravilnik o tehničnih pregledih žičniških naprav (Uradni list RS, št. 63/11 z dne 8. 8. 2011),

Sledile so spremembe in dopolnitve, in sicer:

- ***Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o tehničnih pregledih žičniških naprav*** (Uradni list RS, št. 63/12 z dne 20. 8. 2012),
- ***Pravilnik o spremembi Pravilnika o tehničnih pregledih žičniških naprav*** (Uradni list RS, št. 59/13 z dne 12. 7. 2013),
- ***Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o tehničnih pregledih žičniških naprav*** (Uradni list RS, št. 72/14 z dne 10. 10. 2014),
- ***Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o tehničnih pregledih žičniških naprav*** (Uradni list RS, št. 116/20 z dne 28. 8. 2020).

Na spletni strani Pravno informacijski sistem RS

[www://pisrs.si/](http://pisrs.si/)

je ažurno možno dobiti aktualno verzijo, trenutno je to neuradno prečiščeno besedilo št. 4.

2.2. Izhodiščni Pravilnik

Izhodiščni Pravilnik iz leta 2011 je prinesel kar nekaj novosti glede na do tedaj veljavne zahteve. Ključna za upravljavce je bila **uvedba obveznosti upoštevanja standarda SIST EN 1709 in SIST EN 12397 ter uvedba obveznosti izvajanja posebnih pregledov.**

Ta obveznost je bila odrejena v 12. členu Pravilnika:

(1) Žičniške naprave, ki so imele prvo obratovalno dovoljenje na prvi lokaciji pred 3. majem 2004, morajo imeti **obratovanje, preglede, vzdrževalna dela na napravah ter ustrezno dokumentacijo usklajeno z določili SIST EN 1709 – Varnostne zahteve za žičniške naprave za prevoz oseb – Prezemni pregled, vzdrževanje, pregledi in kontrole obratovanja in SIST EN 12397 – Varnostne zahteve za žičniške naprave za prevoz oseb – Obratovanje.**

(2) **Prvi posebni pregled iz točke 6.3.7.1 SIST EN 1709 je treba izvesti:**

- na obstoječih žičnicah, ki so bile zgrajene pred 1. januarjem 1976, in vlečnicah, zgrajenih pred 1. januarjem 1971, do 30. novembra 2012,
- na obstoječih žičniških napravah, ki obratujejo tudi v poletni sezoni in so bile zgrajene med 1. januarjem 1976 in 3. majem 2004, ter so starejše od 15 let, do 30. novembra 2013,
- na ostalih obstoječih žičniških napravah, starejših od 15 let, najpozneje do 30. novembra 2014.

(3) Če dokazila o starosti naprave, času postavitve na prvi lokaciji ali starosti elementov, na katerih morajo biti opravljeni posebni pregledi, ne obstajajo, morajo biti prvi posebni pregledi izvedeni do 30. novembra 2012.

(4) Posebne preglede iz točke 6.3.7.2 SIST EN 1709 na prižemkah, danih v obratovanje pred 1. januarjem 2000, je treba izvesti do 30. novembra 2012. Na napravah, kjer so vgrajene prižemke različnih serij oziroma letnikov, se mora izvesti pregled na vseh serijah oziroma letnikih v sorazmernem deležu.

2.3. 2012 - prva sprememba Pravilnika - (UL 63/12)

Šlo je za spremembo določil v 2. odstavku: Obveznost prvih posebnih pregledov je bilo potrebno izvesti skladno s PRILOGO 2:

(2) Prve posebne preglede **navedene v prilogi 2 tega pravilnika** je treba izvesti:
(ostali del teksta tega odstavka je nespremenjen)

Drugih sprememb ni bilo.

2.4. 2013 - druga sprememba Pravilnika - (UL 59/13)

Sprememba se nanaša na preglednike, ki so morali v treh letih od uveljavitve te spremembe pridobiti novo pooblastilo.

2.5. 2014 - tretja sprememba Pravilnika - (UL 72/14)

12. členu je bil dodan nov 3. odstavek:

(3) Vsakokratni naslednji posebni pregledi in posebni pregledi naprav, pri katerih na dan uveljavitve tega pravilnika še ni minilo 15 let od postavitve na prvi lokaciji, se izvajajo v skladu s prilogo 3, ki je sestavni del tega pravilnika.

PRILOGA 3 je bila tedaj novost.

2.6. 2020 - četrta sprememba Pravilnika - (UL 116/20)

12. členu je bil spremenjen 1. odstavek:

(1) Žičniške naprave, ki so imele prvo obratovalno dovoljenje na prvi lokaciji pred 3. majem 2004, morajo imeti obratovanje, preglede, vzdrževalna dela na napravah ter ustrezno dokumentacijo usklajeno z določili **SIST EN 1709:2019** – Varnostne zahteve za žičniške naprave za prevoz oseb – Prezemni pregled, navodila za vzdrževanje, pregledi in kontrole obratovanja in **SIST EN 12397:2017** – Varnostne zahteve za žičniške naprave za prevoz oseb – Obratovanje **najpozneje do 30. aprila 2021**.

3. odstavek je ostal enak:

(3) Vsakokratni naslednji posebni pregledi in posebni pregledi naprav, pri katerih na dan uveljavitve tega pravilnika še ni minilo 15 let od postavitve na prvi lokaciji, se izvajajo v skladu s prilogo 3, ki je sestavni del tega pravilnika.

Toda priloga 3 Pravilnika je bila tedaj nova - zamenjala je Prilogo 3 iz leta 2014 !

Izhodišče za prilogo 3 so določila standarda SIST EN 1709:2019

3. Standard SIST EN 1709:2019

Polni naziv standarda je SIST EN 1709:2019 je VZzŽNzPO – Prezemni pregled, vzdrževanje in kontrole obratovanja.

Kratice VZzŽNzPO pomeni **VARNOSTNE ZAHTEVE ZA ŽIČNIŠKE NAPRAVE ZA PREVOZ OSEB.** In s tem izrazom se začno vsi standardi, ki se nanašajo na ŽNPO.

Skladno z Uredbo o seznamu standardov, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti žičniških naprav za prevoz oseb za nameravano uporabo, moramo upoštevati določila standardov EN, ki so na ta način postali standardi SIST EN.

3.1. Struktura standarda SIST EN 1709:2019

Kot vsi SIST EN standardi ima tudi obravnavani standard klasična uvodna poglavja :

- 1. poglavje: PODROČJE UPORABE**
- 2. poglavje: ZVEZA S STANDARDI**
- 3. poglavje: IZRAZI IN DEFINICIJE**
- 4. poglavje: SPLOŠNE ZAHTEVE**

To so poglavja, ki obravnavajo izhodišča, ki so v nadaljevanju obravnavana kot točna določila za izvajanje pregledov, katerih izvajanje je predpisano s tem standardom.

Vse s ciljem zagotavljanja maksimalne varnosti pri obratovanju žičniških naprav za prevoz oseb.

5. poglavje: PREVZEMNI PREGLED

To je poglavje z zahtevami, s katerimi se je ali se bo marsikdo od nas redko srečal ali pa žal nikoli.

Poglavje obravnava postopke, ki so predpisani po končani gradnji žičniške naprave oziroma pred njenim spuščanjem v funkcijo – v promet.

Prevzemni pregled vključuje:

- a) ugotavljanje skladnosti naprave s tehnično dokumentacijo in drugimi dokumenti;
- b) pregled posameznih delov, njihovega medsebojnega delovanja in delovanja v njihovem lokalnem okolju;
- c) izvajanje preskusnega obratovanja;
- d) predložitev zahtevane dokumentacije upravljavcu;
- e) izdelavo poročila o prevzemnem pregledu.

V primeru, da se bo kdo srečal s temi postopki naj dobro pregleda standard.
Seveda bo sodeloval tudi z vsemi, ki so v gradnjo vključeni po liniji gradbene zakonodaje.

3.2. Operativna poglavja standarda SIST EN 1709:2019

Poglavji standarda, ki najbolj neposredno zadevata delo in odgovornosti VO-ja sta :

- Poglavlje 6 (NAVODILA ZA VZDRŽEVANJE) in
- Poglavlje 7 (NAVODILA ZA PREGLEDE IN KONTROLE OBRATOVANJA).

6. poglavje: NAVODILA ZA VZDRŽEVANJE

Poglavje je morda malo čudno strukturirano, ali pa je to posledica „prevoda“.

Podpoglavja so:

- podpoglavje 6.1.: SPLOŠNO
- podpoglavje 6.2.: SERVISIRANJE
- podpoglavje 6.3.: PREGLED
- podpoglavje 6.4.: POPRAVILA

Podpoglavje 6.3. je nadalje razdeljeno, in sicer na:

- točko 6.3.1. – SPLOŠNO
- točko 6.3.2. – PRVI PREGLED GRADBENIH INŽENIRSKIH OBJEKTOV
- točko 6.3.3. – MESEČNI PREGLEDI
- točko 6.3.4. – PREGLED V PRIMERU PREKINJENEGA OBRATOVANJA
- točko 6.3.5. – LETNI PREGLEDI
- točko 6.3.6. – VEČLETNI PREGLEDI
- **točko 6.3.7. – POSEBNI PREGLEDI**

Točko standarda 6.3.7 pa smo že srečali...

NOVA PRILOGA 3 četrte spremembe Pravilnika o tehničnih pregledih žičniških naprav (UL 116/20) je natančno točka 6.3.7 standarda SIST EN 1709:2019.

Z majhno razliko – v standardu so točke od a) do m), v Prilogi 3 pa samo do l), ker je v pravilniku „nova“ točka č)...

7. poglavje: NAVODILA ZA PREGLEDE IN KONTROLE OBRATOVANJA

Poglavje se nanaša na aktivnosti, katere se pri obratovanju žičniških naprav permanentno izvajajo – razen pregledi in kontrole po izrednih dogodkih.

Za te aktivnosti VO-ji permanentno usposabljammo kader, od strežnikov naprej.

Zato se ne bom ponavljal, morda samo opzorilo – dokumentacija o obratovanju in vzdrževanju mora biti usklajena predvsem z določili 6. in 7. poglavja standarda SIST EN 1709:2019.

3.3. Obsegi in roki posebnih pregledov – Priloga 3

Gledamo torej NOVO PRILOGO 3 Pravilnika o tehničnih pregledih žičniških naprav (UL 116/20), ki je točka 6.3.7 standarda SIST EN 1709:2019.

Posebni pregledi morajo biti izvedeni za:

- A) dele nosilnih konstrukcij, obremenjene z visokimi dinamičnimi obremenitvami – utrujanje vsakih 15 let ali vsakih 30.000 obratovalnih ur;
- B) mehanske zavore pogonov žičnic in vzpenjač v razstavljenem stanju prvič v 15 letih, nato vsakih 10 let;
- C) vklopljive prižemke - najmanj 20 % oz. najmanj 2 prižemki vsakih 5 let ali 10.000 obratovalnih ur. Vsaka vklopljiva prižemka mora biti pregledana najmanj vsakih 25 let ali 50.000 obratovalnih ur;
- D) fiksne prižemke, razen pri vlečnicah, najmanj 10 % oz. najmanj 2 prižemki v 10 letih ali 20 000 obratovalnih urah, nato vsakih 5 let ali 10.000 obratovalnih ur naslednjih 10% oz. naslednji 2 prižemki;
- E) prižemke vlečnic vsakih 10 let ali 20.000 obratovalnih ur najmanj 10 %;
- F) tekala krožnih žičnic v razstavljenem stanju prvič v 5 letih najmanj 5 % oz. najmanj 2 kosa, nato vsaki 2 leti najmanj naslednjih 5 % oz. najmanj nadaljnja 2 kosa. Vsako tekalo mora biti enkrat pregledano vsakih 15 let ali 30.000 obratovalnih ur;

- G) tekala nihalnih žičnic in vzpenjač, vključno z zavorami vozil, vsakih 5 let, od tega najmanj vsakih 10 let ali 20.000 obratovalnih ur v razstavljenem stanju;
- H) obešala dvovrvnih krožnih žičnic (razen dvovrvnih krožnih žičnic z eno nosilno vrvjo) prvič v 5 letih najmanj 5 % oz. najmanj 2 kosa, nato vsaki 2 leti najmanj naslednjih 5% oz. najmanj naslednja 2 kosa. Vsako obešalo mora biti enkrat pregledano vsaj vsakih 15 let ali 30.000 obratovalnih ur; *(take naprave v SLO ni)*
- I) obešala enovrvnih krožnih žičnic z vklopljivimi prižemkami, enovrvnih krožnih žičnic z dvema vrvema (z dvojno vrvno zanko), in dvovrvnih krožnih žičnic z eno nosilno vrvjo vsakih 5 let najmanj 20 % oz. najmanj 2 kosa. Vsako obešalo mora biti pregledano vsaj vsakih 25 let ali 50.000 obratovalnih ur;
- J) obešala enovrvnih krožnih žičnic s fiksnimi prižemkami prvič v 10 letih ali 20.000 obratovalnih urah najmanj 10 % oz. najmanj 2 kosa, nato vsakih 5 let ali 10.000 obratovalnih ur najmanj nadaljnjih 10% oz. najmanj naslednja 2 kosa;
- K) obešala vlečnic vsakih 10 let ali 20.000 obratovalnih ur najmanj 10%;
- L) obešala nihalnih žičnic vsakih 10 let ali 20.000 obratovalnih ur;
- M) vse ostale varnostne sklope, ki so izpostavljeni dinamičnim obremenitvam z utrujanjem prvič po 15 letih ali 30.000 obratovalnih urah, nato vsakih 10 let ali 20.000 obratovalnih ur.

4. Diskusija

- Vprašanja
- Izkušnje
- Predlogi
- ...